

Ivan Bukovčan – Kým kohút nezaspieva

Literárny druh : Dráma

Literárny žáner : dramatická/divadelná hra alebo činohra (je spracovaný aj film)

Miesto deja : malé mesto, okupované cudzím vojskom

Čas : istá novembrová noc 1944 po potlačení Povstania

Kompozícia : *vonkajšia* sa skladá z dvoch dejstiev (1. dejstvo pozostáva z 8 výstupov, 2.

Dejstvo pozostáva z 5 výstupov)

vnútorná : expozícia-úvod, kolízia-zauzlenie, kríza-vyvrcholenie, peripetia-obrat, rozuzlenie

OSOBY (postavy): **FANKA** – gymnazistka **ONDREJ** – študent **STAREC** **TEREZČÁK**-
bývalý horár

BABJAKOVÁ – babica **Dr. ŠUSTEK** – zverolekár **UHRÍK** – holič
TULÁK **TOMKO** – učiteľ **PANI LEKÁRNIKOVÁ**
MARIKA MONDOKOVÁ – prostitútka **FISCHI** – obchodník s

drevom

TÉMA : Problematika stroskotávania ideálov , **IDEA :** "Proti násiliu má človek iba jednu šancu . . . ostať človekom . . . Zachovať si dôstojnosť . . . A svoju ľudskú tvár."

Znaky dramatickej hry: zameriava sa na vzťah jednotlivca a spoločnosti, morálnej zodpovednosti či viny za porušenie zásad humanity, je existencialisticky ladená a vracia sa do obdobia po potlačení SNP. Človek sa ocitá v hraničných situáciách, lámu sa charaktery ľudí.

Dej: V tejto hre sa autor vracia do obdobia po potlačení Slovenského národného povstania. *Celá hra sa odohráva v pivnici, v malom mestečku istej novembrovej noci roku 1944 (úvod).*

Pred domom obchodníka s drevom, Fischla, *niekto zabije nemeckého vojaka (zápleтка, zauzlenie), ktorý je osobnou strážou Fischlovho hosťa- nemeckého dôstojníka, majora von Lucasa. (táto zápleтка je čisto dejová – retrospektívne sa vraciame k zabitú vojaka). Ten ako pomstu za jeho smrť použije starý zvyk: jeden k desiatim a dá zaistiť prvých desiatich ľudí, ktorí budú na ulici po siedmej hodine. Zozbieraní rukojemníci spočiatku nevedia, prečo ich zaistili a utešujú sa tým, že je to len kvôli tej siedmej hodine, aj keď Terezčáka zaistili tesne pred siedmou. Keď privedú ako desiatu prostitútku Mariku, povie im o vražde. Vtedy začnú tušiť, o čo ide.*

Hra vrcholí vo chvíli, keď sa **väzni dozvedia o osudovom rozhodnutí nemeckého veliteľa (vyvrcholenie, nastáva kríza, začnú sa lámať charaktery)**. Autor takto postavil hrdinov do ohrozenia, pozorujúc, ako sa zachovajú. Medzitým do pivnice príde Fischl, ktorý ich oboznámi so situáciou. Ak sa do rána nájde vinník, budú prepustení, ak nie, všetkých obesia. Sľubuje, že im pomôže a bude prosiť majora o miernejšie riešenie tohto prípadu. Po druhej Fischlovej návšteve sa dozvedia, že vojak, ktorý bol zabitý, bol načisto opitý, čím sa úplne zmenila ich situácia. Keďže opitý vojak je nedisciplinovaný vojak, major začal pochybovať, či je správne, aby zotrval na svojom pôvodnom rozhodnutí, keďže vojak týmto ohrozil bezpečnosť svojho veliteľa. Preto sa rozhodol potrestať iba jedného z nich. Rozhodnutie necháva na nich samých. **(Práve toto rozhodnutie je najťažšie pre celú skupinu, kto to má byť? Kto má menšie právo na život? Tu sa odhaľujú charaktery rukojemníkov).**

Neskôr im Fischl donesie **klúč** od pivnice pre toho jedného, ktorý má **po vypršaní lehoty vyjsť von a utekať**. Bude zastrelený na úteku. Žiadne vypočúvanie, verejná poprava. **Krajne napätá situácia (hraničná)**, ktorá vznikla a umožňuje porovnávanie ľudí a ich morálnych kvalít. Postavy musia voliť medzi smrťou a životom, vykúpeným jednou obeťou spomedzi nich. Takýto krízový stav dokonale preverí charaktery. Pod hrozbou smrti ich pud sebazáchovy núti konať **inštinktívne (urobiť všetko preto, aby prežili ako jednotlivci, nie ako skupina)**. Autor z nich postupne strháva masky a odhaľuje morálne trosky. Nie všetci, čo v normálnom živote stoja **sociálne** či inak nad ostatnými, sa v tejto situácii ukážu v dobrom svetle. **Zverolekár Šustek a Pani lekárniková** sa cynicky stavajú k osudu ostatných, len aby vyviazli so zdravou kožou. Zato **Tulák, učiteľ Tomko, študent Ondrej, ba ja prostitútku Marika** nájdu v sebe dosť síl, aby si zachovali ľudskú česť. Nikomu sa nechce umierať, ale slabšie charaktery podľahnú hystérii a strácajú svoju ľudskú tvár. **Najvyššinatejší je holič Uhrík**, ktorý napokon v afekte zavraždí **Tuláka**. Nervy ničiace pohľady a slová ostatných, hrôza a výčitky z tohto činu ho v závere vedú k sebaobetovaniu. Aj keď ho Tomko volá späť, **Uhrík** s kľúčom odchádza.

Obrat – dejový zvrat je taký, že Uhrík v snahe zachrániť nie len svoj život, ale aj svedomie tvrdí, že obetoval Tuláka preto, aby zachránil ostatných. Potom keď už sa nevládze obhajovať, šíalený zoberie kľúč **a odchádza (na popravu).** **(Rozuzlenie)**